

ENTREVISTA A CARLES CAPDEVILA, PERIODISTA I HUMORISTA

"Per educar cal: sentit comú, del ridícul, del deure, de l'humor i moral"

Per què ara arriba a l'antena de Catalunya Ràdio 'Eduqueu les criatures'?

L'educació és un tema que em té enganxat des de fa molts anys. A causa de la publicació del llibre *Criatura i companyia* faig xerrades sobre aquest tema a algunes escoles. A més, creia que era important reflexionar sobre el món de l'educació amb una mirada irònica, implicada i no experta. Sovint a les escoles els pares em deien "que bé que es parli d'aquest tema sense oferir receptes i des del nostre mateix punt de vista", és a dir, el d'un pare laboriós i despistat que s'esforça per educar correctament els seus fills. Així, cada diumenge intentem fer una escola de pares amb estil desenfadat, sense atabalar-nos i partint de la implicació.

Aquest programa coincideix amb altres com 'Supernanny'. Això vol dir que actualment l'educació està en crisi?

Sí, estem en un moment preocupant. Amb aquestes xerrades he desenvolupat una tesi anomenada "dels cinc sentits", amb la qual reivindico: el sentit comú, el sentit del ridícul, el sentit moral, el sentit del deure i el sentit de l'humor. Per mi, la necessitat dels dos primers els confirma l'existència de la Supernanny o el mètode Estivill. A l'educació hi ha moltes coses elementals, de sentit comú, que s'han perdut com: posar límits, dir que no, assumir un rol, ser responsable, ser constant, ser coherent... I, respecte el sentit de ridícul, hi ha pares que els hauria de caure la cara de vergonya en veure com es comporten els seus fills. Si un pare té sentit del ridícul no permet que el seu fill faci certes coses. Per tant, estem malament, però els motius que ens han fet arribar a aquesta situació són bons: ara podem educar en llibertat, tenim molta informació i volem fer-ho bé. Hem de trobar un equilibri entre les tradicions educatives heretades, que es basaven en l'autoritat sense diàleg, i la nova educació basada en la llibertat.

Si els pares fan cas dels experts s'atabalen. Els altres pares tampoc són fiables, també poden equivocar-se. De qui podem aprendre a ser pares?

No podem pretendre trobar receptes sobre educació. Els nens no tenen manual d'instruccions, per això amb el programa reivindico el fet de parlar. Els pares parlem de frivolitats, però no d'educació. Cal "sortir de l'armari" i, de vegades, reconèixer obertament que com a pares "no ens en sortim". Manca un punt de trobada. També és cert que amb aquest tema els mitjans de comunicació han estat especialment alarmistes. No cal parlar sempre d'assetjament escolar, podem parlar d'altres coses quotidianes en la vida de pare, per exemple, com menjar-nos els panellets que els fills han fet a l'escola, com relacionar-nos amb el mestre...

Actualment domina un model de pare?

N'hi ha diversos: el pare "papanates" -un pare que llegeix molt, té moltes teories i d'idees extremes-, "el paranoic" -aquest pateix per tot-, i, generalment, trobem el "pare passota", que no sap educar sense l'ajut d'una religió o una moral forta, que ell la va patir i no li va agradar, però ara no té ni idea de què ha de fer.

I aquests pares generen futurs ciutadans.

Sí. Ara ja existeix una generació de joves mimats i sobre-protegits que demostren la pèrdua de certs valors: fer que els nois s'espavilin, que tinguin frustracions, que treballin des de joves... Ara els pares protegeixen molt els fills però no els donen ni unes pautes ni unes normes. Aleshores els fills volen saltar-se uns límits que no tenen i acaben explorant altres móns de risc. Això és el pitjor i el més dramàtic de la societat actual. Una cosa és clara, els fills són una responsabilitat i ser pare és un rol - que no és el de col·lega- perquè implica una dedicació i és un repte, davant de cada problema el pare s'ha d'arremangar. Hi ha pares que diuen "no vull que els fills em canviïn la vida", doncs que no en tinguin.

Però la societat actual, ara que la gent va ràpid, els dos membres de la parella treballen... tampoc ajuda a ser bons educadors.

En aquest moment educar és difícil perquè no hi ha pautes marcades, tot és un desgavell. Per exemple, som una generació de pares que no cuinem gaire i anem estressats. Hi ha qui defensa recuperar els dinars en família. Em sembla perfecte, però jo no puc. Per tant, haig d'aprendre a alimentar correctament els nostres fills, però acceptant que s'han de quedar a dinar a l'escola, que se sopa tard... A mi, aquest model de societat m'agrada i estic a favor que els dos membres de la parella treballin, per tant, dins d'aquest marc intentem fer-ho bé.

Ara sembla que els nens intel·lectualment són més grans que fa unes generacions perquè tenen molta més informació, però emocionalment semblen menors.

Sí, això és evident. Per exemple, ara no els donem cap tipus de responsabilitat. Ara no els deixem anar sols pel carrer. Educar és com ensenyar un nen a anar en bicicleta: quan comença de tant en tant cau, però hi ha un moment que comença a anar sol. A més, quan li ensenyes les lleis bàsiques de l'equilibri ja sap que caurà, però ell aprendrà de les caigudes. Per tant, avui les generacions són emocionalment més febles perquè no les deixem evolucionar. L'única manera de convertir un nen en una persona autònoma i responsable és donant-li responsabilitats i assumint el risc, encara que estiguin controlats al màxim. En aquest sentit som massa conservadors.

Com a educadors, el paper de la dona i el de l'home ha de ser diferent?

És important que en el tema de l'educació la parella vagi a l'una, perquè els nens detecten qualsevol fuga, però també es bo que algun dels dos sigui una mica més sensible en certs temes. Penso que l'home encara s'hauria d'implicar més en temes emocionals. Sovint el pare canvia bolquers però a l'hora de parlar de certs temes encara deriva el fill a la mare. D'aquesta manera molts homes es perden moltes oportunitats.

El fet de tenir menys fills també comporta més protecció.

És cert. Nosaltres per al primer esterilitzàvem el xumet cada vegada que queia a terra. Al segon li rentàvem amb aigua. I, al tercer, l'eixugàvem amb la camisa o fèiem veure que no vèiem que li havia caigut a terra. Hi ha mares que diuen "no em vull despendre del meu fill perquè ara en puc gaudir". En aquests casos els recomano que es comprin un os de peluix, perquè la criatura ha de ser educada per formar part d'una societat i no per fer companyia a la mare. Conec gent que m'ha comen-tat: "No sé si tenir un fill o comprar-me un gos". Aquesta comparació és irritant i ofensiva.

S'apropa Nadal i els nens voldran milers de regals. Algun consell per dir-los que no?

Primer cal un pacte entre pares, avis, germans... Tot regal ha de tenir un ús pedagògic i una decisió darrera. A les coses importants s'ha de negociar amb totes les parts implicades. A més, també hem de tenir en compte que les frustracions eduquen, és bo no tenir tot el que es desitja. Cal generar il·lusions i no convertir en realitat tots els desitjos. No hi ha res més trist que una saturació de regals, que generen desconcert i avorriment a l'infant. Per tant, abans de comprar cal fer una tria qualitativa i quantitativa dels regals. Tampoc ens hem d'obsessionar en no comprar certes coses, ja que al final l'obsessió és del fill per tenir-la: efecte col·lateral.

Però no li preocupa que el dia 7 de gener el seus fills siguin diferents dels altres?

Cal tenir clar que la frase "tots els nens ho tenen i jo no" és una gran mentida. També hem de tenir clar que quan el pare diu "no", no hi ha possibilitat de canviar d'opinió, perquè els nens saben molt bé com desgastar el contrari. El nen si comença una batalla sap que té possibilitats de guanyar-la. A més, com que teòricament hem d'educar en la diferència, els nens han d'a-prendre que cada família és diferent. Tots els fills tenen algun avantatge i algun desavantatge per ser fills dels seus pares: són alts, són rossos, els avis tenen una granja... Per exemple, a l'escola organitzen un acte a les onze del matí d'un dia entre setmana, doncs el meu fill ha de comprendre que nosaltres no hi podem anar perquè hem de treballar i d'això ell també se'n beneficiarà.

Un darrer consell.

La felicitat d'un nen no s'esdevé quan els pares el porten a Port Aventura, sinó quan sap que els pares l'estimen, el respecten, el tracten bé i li mostren unes pautes clares.

<http://www.carlescapdevila.com/?p=50>